

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.

Fiókkiadóhivatalok: Zomborban: Gombos F. Berta dohány-
szendéjében. Ujvidéken: Schäffer Péter könyvkereskedésé-
ben. Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában. Bácsalmáson:
Rosenberg A. cégnél.

Politikai lap.

Alapította:

LATINOVITS PÁL.

Felelős szerkesztő:

PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre 16 K. — Fél évre 8 K. — Negyed évre 4 K

Tanítóknak, aljegyzőknek, Irtokoknak, földműveseknek és szeré-
nyebb javadalmazású hivatalnokoknak évi 12 kor. félévre 6 kor.
negyedévre 3 kor.

Megjelenik hetenként.

Megyénk közegészségügye.

Megyénk közegészségügyének fontos mozzanatai a háborúnak folyton növekvő izgalmai mellett is magukra terelik a figyelmet és az intéző körök gyors és avatott beavatkozását provokálják.

Az a nagyszabású, hatalmas terjedelmével és sokoldalú körütekintésével értékes és a mai viszonyok között aktualitásában elsőrendű szakvélemény, mellyel vármegyénk ügybuzgó és föladatát becsületesen teljesítő főorvosa a közvélemény közérdeklődését méltán fölkelti s melyre még vissza fogunk térni, — tudatosan, határozottan mutat reá a bajok ősforrásaira, valamint a háborus helyzet természetes okaira és a szakember alaposágával jelöli meg az immár tarthatatlanná vált állapotok javításának sikerre vezető eszközeit.

A véleménynek az a része, mely az orvoshiányt és némely községnek az egészségügyel szemben való tudatlanságát és vétkes nemtörődömségét állapítja meg, szinte megdöbbentő.

A dolgok ilyen állása mellett a gyors beavatkozás, a sürgős cselekvés most már el nem maradhat.

Ujabb gabonakészletek lefoglalása.

Vármegyénkben ismét nagymennyiségű eldugott gabonát foglalt le a hatóság.

Az újabb lefoglalt gabona mennyisége a következő:

Bácsujlakon 136, Bulkeszin 153, Bajmokon 739, Bácsan 377, Palónán 660, Vajszkán 1870, Bogyánon 250, Vekerlefván 620, Doroszlón 20, Parragon 277, Pacséren 1267, Bácsordason 172, Paripáson 421, Bácsujfalun 1690, Deryén 481 mm. Óbecsén 1431 mm., Liliomoson 416 mm., Ujfutakon 39 mm., Szentfülöpön 281 mm., Ujvidéken 87 mm., Ófutakon 24 mm., Pincéden 1115 mm., Kerényen 24 mm., Tiszaistvánfalván 28 mm., Csonoplyán 275 mm., Torzsán 1893 mm., Csantavéren 198 mm., Szilbácon 231 mm., Bácsalmáson 2010 mm., Zentán 2708 mm., Mileticsen 1374 mm., Doroszlón 276 mm. és Madarason 804 mm. gabonát.

Bácsme gyében a hatóság eddig körülbelül *negyvenötezer* métermázsza eldugott gabonát foglalt le. A nyomozás még tart.

Az orvoshiány Bácsme gyében.

Zombor, március 10. ((Saját tudósítónktól.) Dr. Spitzer István vm. tiszt főorvos sőtét, szinte megdöbbentő színekkel festi le vármegyénk közegészségügyi állapotának az orvosi tevékenységre vonalkozó részét. Az orvosi létszám folytonos apadása veszélyezteti az egészségügyi érdekeket és máris erősen érezteti kedvezőtlen hatását. A főorvosnak idcvágó jelentése így hangzik:

»Az orvosok száma állandóan apad, ma már 74 orvos hiányzik a vármegyéből, újabb katonai behívások nem történtek, de az itthon-

maradtak részben magas koruknál, részben a nagy túlterhelés következtében kidőlnek. A még itthon levő 78 orvos közül 50 éven felül 45 van, ezek közül 21 pedig 60 évnél idősebb. Ily körülmények között érthető feljajdulásunk, mert minden pillanatban katasztrófa tenyegeti egészségügyi közigazgatásunkat. A kép még szomorubb lesz, ha az egyes járásokat tekintjük. Az *ujvidéki járásban nincsen járóorvos és az 56.000 lakost számláló nagy területen csak 3 orvos van; ezek 50—60 és 61 évesek.*

A *palánkai járásban* 6 orvos van itthon; ezek közül csak egy ötven éven aluli van és az, mint rokkant bocsátatott el a hadsereg szolgálatából; az itthon levő orvosok 56, 66, 70 és 71 évesek. Az egyik 70 éves orvos nemrégiben éjfél felé gyalog jött haza feneketlen sárban Szilbácsról-Szépligetire, mert a járatlan uton a kocsi összetört.

Nem tartom valószínűnek, hogy újabb katonai behívások történnek, mert a városi tartalékkórházakban fölösszámmal vannak orvosok, a harctérről szabadságoltak pedig szintén hasonló információt adnak, így tulfeszített erővel majd csak sikerülni fog nagyobb veszedelmektől a vármegyét megóvni.

Sürgős mezőgazdasági intézkedések.

Jánoshalma, 1916. márc 14.

Az alispán urnak a tavaszi szántás-vetési munkálatok biztosítására 7685 sz. a. a községekhez intézett rendeletére óhajtok néhány időszertű és fontos megjegyzést tenni. Együttal kérem vármegyénk gazdaságszolgálatát és hivatalos tényezőit, hogy a helyzet teljes áttekintése érdekében szintén tegye meg észrevételeit a «Bácsme gyé» hasábjain.

A tavaszi szántás-vetési munkálatok községünkben szépen haladnak, amit igen elősegített az enyhe tél, mert jórészt meg lehetett szántani, ami nagy előny volt az igrásjószág hiányában. Így már előre is megállapítható, hogy *községünkben bevetetlen terület nem fog maradni.*

Buzavetés valamivel kevesebb a múlt évinél. *Tavaszi buza pedig egyáltalán nincs, de ezt pótolni fogja a kukoricavetés, ami kitűnik abból is, hogy a kukorica alá való földek igen keresettek.*

Megelégedéssel mondható, hogy a bevonult itthonmaradt családjai nagy szorgalommal mivelik a földet, asszonyok apró gyermekekkel dolgoznak a szántó földön, iparkodnak kis gazdaságukat fenntartani és fejleszteni.

De mivel községünkben sok a szőlő, még pedig a régi fajta gyalog mívelésű, amely igen sok kézimunkát igényel, ennél fogva a nyári nagy munkáshiány már most előre látható.

És ez két okban keresendő: Először: Községünkben békésidőben nagyobb munkás rajok szoktak más megyékbe menni nyári munkára u. m. Fehér-Somogy-Pest-Tolna-és Baranya megyékbe. Most a nagy néphányban minden kézi-erőre idehaza is szükség volna. De sokan el mennek csak azért, nehogy szükség esetén hadimunkára legyenek kirendelhetők. Pedig idehaza jobb keresetűhöz jutnának.

A második ok a *hadisegélyre* való támaszkodás. Sokan úgy gondolkoznak, «hogya az állam elvitte férjünket hát tartson el bennünket.» A legnagyobb munkaerőben láthatók fiatal családtagok asszonyok, akik egész nap a posta előtt és községházán töltik az időt. Még az elmúlt boldog időkben se vásárolhatták ugy a divat-és pipercikkeket, mint most, ebben a szomorú világban. Ha az előjáróság figyelmezteti őket, hogy menjenek munkára, már ezt is sértésnek

veszik és folyton minden ok nélkül panaszokat küldenek a főszolgabíróhoz, alispánhoz, sőt még a ministeriumhoz is.

Az *előjáróság ezen a téren tehetetlen. Itt kormányintézkedésre van szükség.* Ha már közgazdasági érdek, hogy az elrejtett és közüzüség-leitől megvont gabonát finánc, csendőr közreműködésével előkerítsék, ép oly szükséges, hogy a dologtól huzódózókat és munkakerülőket is munkára szorítsák. Mert ha nem lesz munkaerő, nem lehet gabonát termelni. Ma nem azt kell nézni ki van a munkára szorulva, mert most a munka van rászorulva minden mozogni tudó férfi és nő kezekre.

Csakis így lehet ebben a nagy emberhiányban a jövőndő gabonát betakarítani és az annyit nélkülöző és küzködő harcosoknak valamint önmagunknak is a megélhetést biztosítani.

Nagy (Pál) Sándor, községi bíró.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Zombor, március 8. (Saját tudósítónktól.) Bács-Bodrogvármegye közigazgatási bizottsága e hó 6-án Purgly Sándor főispán elnöklésével tartotta e havi közgyűlését.

A *középitkezések állapotáról Fuchs István* műszaki tanácsos a következőket jelentette: A vármegye területén átvonuló állami és trvh. közutak állapota kielégítő. A fentartási kavicsból csak igen csekély mennyiség volt szállítható, de vállalkozó jelentése szerint most a hajók már rakodnak és legközelebb 6 hajó rakomány kavics a legsürgősebb helyekre kiszállítható lesz.

Az engedélyezett utépitések közül:

Az *ujvidék—szegedi trvh.* közút 26.700.—36.700 km. Bácsföldvár—Temerin közti szakaszon az alapkövezés elkészült, a kavicsnak mintegy 90%-a ki van szállítva és beágyazva, a hengerezés folyamatban van. Amennyiben az időjárás a hengerezés elé akadályokat nem gördít, úgy az egész utépités rövid időn belül teljesen be fog fejeződni.

A *szenttamás—turja—nádaljai trvh.* közút, turja—nádaljai szakaszán február havában megindított köfuvarozás a nyári ut járhatatlansága miatt jelenleg szünetel.

Bács—Bácsföldvárosi utszakaszán még csak csekély padkarendezési munka van hátralékban.

A *tanügy állapota Faragó János* kir. tanfelügyelő szerint a következő:

A vallás és közoktatásügyi miniszter az összes állami és államsegélyt élvező nem állami népoktatási tanintézetek tanerői részére az 1915. évi XXII. t. cikkben meghatározott háborus segélyeket kiutalványozta.

Jelenti, hogy az elmúlt hónapban hivatalosan meg lettek látogatva a *begecsi, ófutaki, szenttamási, turjai, nádaljai és bácsföldvári* népoktatási tanintézetek összesen 35. tanteremben.

Az egyes észlelt kisebb hiányok orvoslása iránt a kellő intézkedések megtettek.

A *közdőzásról Fodor Mihály* kir. pénzügyigazgató ezt jelentette:

Befolyt februárban: *Egyenes adóban:* Az 1916. évi február hóban befizetett 1606305 k 26 f. Az 1915. évi február hóban 1530541 k 38 f. Az elmúlt hóban a befizetés több 75763 k 86 f. Az 1916. évi február hó 1-től február hó végéig befizetett 1848366 k 27 f. A múlt év hasonló időszakában 1770395 k 79 f. Ez évben a befizetés több 77970 k 48 f.

Hadmentességi díjban: Az 1916. évi február hóban befizetett 1112 03 f. Az 1915. február hóban 2269 k. Az elmúlt hóban a befizetés kevesebb 1147 k 97 f.

Bélyeg és jogilletékben: Az 1916. évi február hóban befizetett 207069 k 07 f. Az 1915. évi február hóban 170929 k 45 f.

Fogyasztási és italadóban: Az 1916. évi február hóban befizetett 109348 k 62 f. Az 1915. évi február hóban 116307 k 02 f. Az elmúlt hó,

ban a befizetés kevesebb 6958 k 40 f. Az 1916. évi január hó 1-től február hó végéig befizetett 204423 k 87 f. A múlt év hasonló időszakában 222362 k 62 f. Ez évben a befizetés kevesebb 17938 k 75 f.

Tanítói nyugdíjban: Az 1916. évi február hónap befizetett 20520 k 96 f. Az 1915. évi február hónap 30308 k 40 f. Az elmúlt hónapban a befizetés kevesebb 4787 k 49 f. Az 1916. évi január hó 1-től február hó végéig befizetett 48980 k 93 f. A múlt év hasonló időszakában 51550 k 38 f. Ez évben a befizetés kevesebb 2569 k 45 f.

A háború.

— Saját tudósítónktól. —

Baja. Az itteni rokkant katonák részére kétezer koronát juttatott *Herzfeld Frigyes* budapesti gabonabizományos.

Bácsföldvár. A vak katonák részére rendezett estély jól sikerült. Dr. *Róna* Károly ügyvéd lelkes megnyitóját után *Pillischer Jenő* prologust szavalt nagy tetszés mellett. *Radoszavlyev Zsivko* tanítójelölt élvezetes hangon előadott több dalával aratott sikert. *Beer Regina* monológot adott elő szintén szép sikerrel. *Bröder József* né helyi események és közismert társadalmi momentumokról gúnyolódott élcesen, de azért nem bántóan. Dr. *Róna* Károly *Vörösmarthy «Vén cigány»*-át szavalt drámai erővel. Majd alkalmi darabot játszottak ügyes szereposztással.

Kula. A hadi árvák és özvegyek javára a *Léh Mátás* rk. plebános és *Várad* Gyuláné elnöklété alatt működő *Kulai Cecilia-Egylet* f. hó 7-én fényesen sikerült estélyt rendezett, s művészi ízléssel gondolkodott arról, hogy a megnyilvánult nagy érdeklődés méltó módon nyerjen kielégítést. Az énekkar fényes sikere az egyet ügybuzgó karmestere *Schmidt Ferenc* tanító érdeme. A nagy gondal egybeállított műsor minden egyes pontja nagy tetszésben részesült. Az estélyen az énekkaron kívül szerepeltek *Spendreine Kleiner Jolán*, *Mutsch Teréz*, *Gorinsz Rózsa*, *Rémái Magda*, *Tóth Ilonka*, *Deogaró Margit*, *Wighait Ilonka* és *Nagy Etus*.

Szabadka. A *Délvidéki Közg. Bank r. t.* derék elnöki igazgatójának, *Lányi Mór* volt orsz. képviselő kezdeményezésére 1600 koronát juttatott háborus jótékony célra. Ebből az összegből 1200 kor. jut *Laborcfo* község felépítésére.

Bács. A *«Bácsi Kath. Leányegylet»* az idei háborus farsangot dícséretreméltó szép tettel ülte meg. Farsang vasárnapján d. u. 4-től kezdődő a rokkant katonák javára, bazárt rendezett. A buzgó lányok az eladásra került tárgyakat, a szívesen adakozó lakosságtól, háztól-házhoz menve, gyűjtötték, azokat díszesen kiállítva elárverezték. A tiszta jövedelem, mely 440 K a jótékony terén buzgó tevékenységét kifejtő elnöknőjük *dr. Hannig Györgyné* urnó által rendelkezése helyére fog juttatni. Eme kis, de utánzásra méltó példából láthatni, hogy mit lehet e téren elérni a jótékony terén, ha azt kedves kezek intézik.

Óbecse. Az itteni Nőegylet sok szép ajándékkal lepte meg a háboruban küzdő helybeli katonákat. Az értékes küldeményért a 86 gy. e. ezredese nevében szárnysége eme köszönőlevelet küldte:

Megkaptuk mindazon szép és hasznos dolgokat, melyeket az ezred vitézei részére ajándékozni szívesek voltak. Kedves kötelességemnek tartom, hogy a mi szeretett s mindannyiunk által mélyen tisztelt ezredparancsnokunk *Gaksch József* ezredes ur nevében mindezekért igaz szívvel eredő legbensőbb köszönetünknek kifejezést adjak.

Bizonyára csupa nemesen gondolkodó és jószívű hölgyekből áll ez a kitűnő egylet, hol minden egyes tag önként kötelességének ismerie, hogy vitéz harcosaink szenvedéséi és fáradalmait lehetőleg megkönnyítve enyhítse és ép ezért kérem, méltóztassék minden egyes hölgynek a harcosok meleg köszönetét tolmácsolni s egyben közölni, hogy minden egyes katona szívesen áldozza életét hazájáért, mert tudja, hogy otthon: a szerettei házában vannak még nemesen gondolkodó lelkek, kik a szűkölködőknek mindenkor segítségére lesznek.

Csak rajta igen tisztelt jótékony magyar nőegylet tovább a megkezdett jó uton, miasság meg s bizonyítsák be, hogy a mi hölgyeinknek helyén van a szíve!

Minden egyes tagot külön szívvel üdvözölve és valamennyiüknek a megkezdett életuton továbbra is a legjobbakat kívánva maradtam

megkülönböztetett tisztelettel

Droll István százados
ezredsegéd-tiszt.

Mikosevics Kanut temetése.

Budapest, 1916. március 6. (Saját tudósítónktól.) Vármegyénk kitűnő fiát dr. *Mikosevics Kanut* volt orsz. képviselőt, szegedi kir. közjegyzőt e hó 6-án, hétfőn temették a kegyeletes részvét megható megnyilatkozása közben.

Özvegye és gyermekei díszes ravatalra helyezték ércokporsóban nyugvó hült tetemét. A kerepesi uti köztemető halottas házában egyik terme a legnagyobb temetési pompával volt díszítve. Gyászdraperiák, délszaki növény sokasága, kandeláberek fénye és virágok özöne vette körül a koporsót.

Nagy és előkelő közönség jött el, hogy a szeretet és becsülés érzését kegyeletes módon fejezze ki. Ott voltak többi közt: *Zákó Milán*, *Almássy László*, *Nagy Sándor* orsz. képviselők a munkapárt részéről, dr. *Schober Béla* udvari tanácsos és igazgató a Magyar Agrár és Járadekbank, *Városvy Károly* a Bácsmezei Agrár-takarékpénztár, *Scherer Rezső* (b. főjegyző és dr. *Türr Aladár* alügyész a vármegye, dr. *Sirsich György* szegedi kir. közjegyző egy másik kollégájával a szegedi közjegyzői kamara, *Pfeiffer István* igazgató főmérnök a bácsiújszai árvédelmi társulat, *Vuics János* a zentai munkapárt, *Pető Lajos* a »Bácsmezei« szerkesztősége képviselőjében. Ott voltak továbbá dr. *Mócsy István* kalocsai káptalani ügyész, *Raskó* szegedi táblabíró, *Sztankovits Kornél*, számos előkelő hölgy és még sokan.

Koszorúk sokasága borította a ravatalt. Ilyenek küldtek: Bács-Bodrogvármegye, az Orsz. Nemzeti Munkapárt, a Magyar Agrár- és Járadekbank és a Bácsmezei Agrár-takarékp. (a két koszorút dr. *Schober* udvari tanácsos helyezte el) a Bács-Tiszai Árm. Társaság, szegedi közjegyzői kamara, Szárich zentai polgármester és mások. A koporsót az özvegy és gyermekei koszorúja borította.

A beszentelést az elhunyt régi, meghitt barátja, *Evetovits János* bácsi prépostplebános, orsz. képviselő végezte két krisztinavárosi káplán segédletével. Egy négyes énekkar gyászénekének befejezése után az elhunytat az egyik főt mentén levő sírhelyére vitték, ahol *Evetovits* prépost rövid, de szívreható, megkapó áldással újból beszentelte a koporsót.

A sírnél dr. *Sirsich György* kir. közjegyző a szegedi közjegyzői kamara nevében emelkedett szellemű, hálás bucsuztatásban fejezte ki a kar-társak kegyeletét.

Védekezés a járványok ellen.

Zombor, 1916. márc. 12. (Saját tudósítónktól.) Vármegyénkben az utóbbi időben fölépített járványos betegségek sokasága, különösen a pusztítást legerősebben éreztetett hólyagos himlőjárvány a legerélyesebb és legcéltudatosabb védekezésre kényszerítette közegészségügyünk vezetőit. A helyénvaló intézkedésnek meg is volt az eredménye. Hogy azonban a siker nem volt tökéletes, annak okai egyrészt a háborus viszonyokban, másrészt pedig a perifériákon észlelhető évtizedes hiányokban találhatók.

Dr. *Spitzer István* vm. főorvos erről a fontos ügyről a következő szakvéleményt mondja: «A hólyagos himlőjárvány elleni védekezésnél nemcsak az orvoshiány bénította meg működésünket.

Bevonult majdnem mindenünnen a képzett fertőtlenítő, bevonultak a rendőrök, a jól kitanított csendőrség helyett népfőlkedők tesznek szolgálatot és ha ezek nincsenek, ellaggott polgárőrök.

Az alább közlendő adatok mutatják, hogy minő felkészültséggel vettük fel a járványok elleni harcot.

A vármegyében a következő számú járványkórházak, fertőtlenítő gépek és képzett fertőtlenítők állottak rendelkezésünkre.

Az *apatini járásban* az ágyak száma 80, gőzfertőtlenítő gép 8, formalin gép 9, fertőtlenítő 9.

Bácsalmási járásban ágyak száma 67, gőzfertőtlenítő gép 8, fertőtlenítő nincs.

Bajai járásban ágyak száma 59, gőzfertőtlenítő gép 10, formalin gép 5, fertőtlenítő 1.

Hódsági járásban ágyak száma 74, gőzfertőtlenítő gép 9, formalin gép 9, fertőtlenítő 10.

Kulai járásban ágyak száma 53, gőzfertőtlenítő 9, formalin gép 4, fertőtlenítő 5.

Óbecsei járásban ágyak száma 47, fertőtlenítő gép 6, formalin gép 6, fertőtlenítő nincs.

Palánkai járásban 60 ágy, 7 fert. gép.

Titeli járásban 88 ágy, 10 fert. gép, 10 form. gép.

Topolyai járásban 60 ágy, 8 fert. gép, 4 form. gép.

Ujvidék járásban 62 ágy, 13 fert. gép.

Zentai járásban 26 ágy, 5 fert. gép.

Zombori járásban 47 ágy, 8 fert. gép 7 form. gép.

Zsabya járásban 44 ágy, 4 fert. gép 5 form. gép.

Zenta 24 ágy, 2 fert. gép 2 form. gép.

Magyarkanizsa 6 ágy, 1 fert. gép 1 formalin gép.

Összesen 797 ágy, 108 fert. gép, 58 form. gép, 92 fertőtlenítő.

Tehát közel 800 ágyas járványkórházakkal és 108 gőzfertőtlenítő géppel rendelkezünk. Ezek közül vannak modern kórházak mint a *zentai* és *csurogi*, igen jókarban levők és végre olyanok a melyekre csak szegyenérzettel mutathatunk és *legutolsó helyen áll a magyarkanizsai városi járványkórház.*

A fertőző betegségek elleni védekezésben a jól berendezett elkülönítő helyiségek és kórházak játszó a legnagyobb szerepet, mert mihielyt a fertőző beteg kórházba, illetve szakosított ápolásba kerül, többé fertőznie nem szabad és tényleg az ugynevezett kórház fertőzések ma már majdnem kizárva vannak és a mai tapasztalataink is azt bizonyítják, hogy a hol a hatóság tudomására jutottak fertőző megbetegedések, rövidesen sikerült a járvány továbbterjedésének gátat vetni.

Ha a fertőző betegek részére előkészített közel 800 ágyra, 108 gőz, 58 formalin fertőtlenítő gépre, 92 jól vagy rosszul képzett fertőtlenítőre tekintünk, azt kell hinnünk, hogy Bács-Bodrog vármegye ideálisan fel van szerelve minden lehető veszedelem ellen.

Sajnos a tények mást mutatnak. Már mint községi orvos, de még inkább mint e nagy vármegyének főorvosa de különösen a háboru tapasztalatai alapján ha csak vaksággal nem lettem volna megverve, fel kellett ismernem, hogy a vármegye községeinek nagy áldozatai a gyakorlati életben vajmi csekély értékkel bírnak. Ha csak 6000 koronára érekeitek egy-egy járványkórházat akkor e célra körülbelül 800 000 koronát és ha egy gőzfertőtlenítő gép arát 7000 koronában számítom, akkor e célra több mint 200 ezer koronát költöttek községeink.

De miután a járványkórházak értéke jóval több, legalább is másfél millió korona értékű tehelem községeink járványügyi állandó berendezéseinek értékét.

Ha már most a községekben fertőző betegségek lép fel, akkor e betegek kivétel nélkül otthon ápolatnak és csak kolera- himlőjárvány esetén vitetnek a járványkórházba, miután pedig kolera járvány elég ritkán lép fel, himlő pedig évtizedek óta nem volt vármegyénkben, így a járványkórházak legtöbbször hosszú éveken át üresen állnak, tehát a község kiadásai teljesen inaktívok. A község tart egy évi fizetéssel bíró ápolót, a kinek más dolga nincsen mint a kórházat tisztítani, szellőztetni, ha pedig a kórházba szállítunk egy fertőző beteget az első kellemetlenség, hogy az ápoló megszökik, tehát a legtöbb esetben a betegnek egy hozzátartozóját kell a kórházba vinni, hogy az ápolási teendőket teljesítse. Ha egy beteg van, ez még megjárja, mihielyt több beteget kell a kórházba elhelyeznünk, ápolót helyben kapni egyáltalában nem lehet.

A második nehézség a beteg élelmézése. A községeket mindig érelyes intézkedésekkel kell rászorítani, hogy a betegeket élelmittel lássák el.

Ha télen van a járványkórházra szükség, majdnem lehetetlen ott beteget elhelyezni, mert napok kellenek oda, míg a szoba át lesz fűtve, ha ugyan átfűthető, mert rendszeren a kályha füstől vagy a fűtésnek más akadály van.

Igy érthető, hogy legutóbb *Nagybaracs-kán*, a járványkórházban elhelyezett himlő betegek az első éj folyamán megszöktek, mert a szoba éveken át fűtve nem lévén, jéghidegek voltak a falak és a kályhák füstöltek.

E kórházak azonkívül a községnek valamely elhagyatott részén, járhatatlan uton épültek, úgy hogy télen kocsi alig megközelíthetők.

Azonkívül a betegek ezen elhagyatott és kolera-kórházaknak nevezett épületekbe csak erőszakkal voltak bevihetők és ha meggondoljuk, hogy a beteg otthon mindenesetre jobb ápolásban és jobb élelmézésben részesült, érthető, hogy minden módon ellenállottak a kórházba való szállításnak.

A gyakorlati élet még másra is megáztatott bennünket. A mikor valamely községben nagyobb járvány lépett fel, a kórház már az első napon

nem volt elégséges, így új helyiségek bérletéről vagy felállításáról kellett gondoskodnunk.

Hasonlóan áll a dolog a drága gőzfűtőlmelegítő gépekkel.

Mindezek a nehézségek azt az eszmét érelik meg bennem, hogy ezzel a rendszerrel szakítani és oly megoldást kell keresni, amely ugy a köz — mint magánérdekeket teljesen kielégíti.

A harmadik hadikölcsön bácsmezei adatai.

A III. hadikölcsön bácsmezei hiteles adatai igen érdekesek. Ezek szerint a vármegyében (Ujvidék, Zombor, Szabadka, Baja városokat bele nem számítva) jegyezték: *Községek* mint politikai testületek pénzügyi betétekből 4.074,100 koronát, pótladóból 599.000 koronát. — *Magánosok, testületek és egyházak* pénzügyi betéteiből 13.963,784 kor., otthon tartott pénzeiből 29.157,943 kor. — *Pénzügyi* 8.149,200 kor. Az összes vármegyey jegyzés tehát 56.378,127 kor. Ebből *szabad* darabokra esik 28.348,980 kor., *zárt* darabokra 26.210,787 kor.

A jegyzett összegre *készpénzben* befizettek 42.058,962 kor., *lombardkölcsön* útján fedeztek 12.239,209 koronát.

Járások szerint jegyezték:

Apatini járás 7 ⁷/₁₀ milliót.

Bácsalmási 4 ⁵/₁₀ milliót.

Bajai 1 ¹/₁₀ milliót.

Hódsági 6 ⁴/₁₀ milliót.

Kulai 5 ¹/₁₀ milliót.

Óbecsei 8 ⁵/₁₀ milliót.

Palánkai 4 ³/₁₀ milliót.

Titeli 1 ³/₁₀ milliót.

Topolyai 4 ¹/₁₀ milliót.

Ujvidéki 2 ⁵/₁₀ milliót.

Zentai ²/₄ milliót.

Zombori 2 ⁸/₁₀ milliót.

Zsabyai 1 ⁷/₁₀ milliót.

Magyarkanizsa város 2.141,900 kor.

Zenta város 2.552,500 kor.

Széljegyzet egy rendelethez.

Ujverbász, 1916. márc. 15. A lezajlott országgyűlés ami ideje maradt az obstrukció fel-felüledő részének visszazoritására fordított kísérletek után, dicséretes buzgalommal igyekezett segíteni azokon a bajokon, melyeket a háboru okozta drágaság idézett elő.

Részben tán annak az eredménye az a rendelet, melyben a vármegyék alispánjai utasításokat adnak a gabonakészletek hovatartozása dolgában. Hogy ez nem volt hiábavaló, sok példa bizonyítja. De azért maga a rendelet is elárulja, hogy az irászatnál készült, az élet praktikumának nem teljes ismeretével. Különösen egy pontján látszik ez meg; ott, hol körülírja, hogy a mesebeli 9 tyuknál és egy kakasnál nem szabad többet tartani.

Hát e rendelet azoknál a háztartásoknál, hol a baromfi teljesen a kézből él, egészen helyénvaló. Am a szállásokon élő gazdákat és alkalmazottakat e rendeletnek éppen az ellenkezőjével arra kellene kényszeríteni, hogy a megelődő éveknél sokkal több baromfit tartanak és neveljenek.

Hisz' be kell nézni csak egy akármilyen kisbirtok közepén épült tanya s mindjárt világos lesz, hogy azt a helyet az Isten is baromfi-nevelésre teremtette. A szérűskertben ott vannak a szalma, polyvakazlak, trágyadomb, répaverem, istálló stb. Mindenik annyi haszontalan hulladékot tartalmaz, hogy jóformán csak azon el lehet tartani egy sereg baromfit. Aztán mindjárt beköszönt az áldott tavasz. Széles a mező jobbra-balra, előre és hátra. Rajta bogár, féreg, szöcske, zöld gyp, veteményhulladék stb. A szállásokon igazán az táplálja a baromfit, aki a mezőklímát.

En éppen azért azt javallanám, hogy a kiadott rendelettel ellentétben éppen arra szólítsák fel a szállásgazdákat s az ott élő alkalmazottakat, hogy a szokottnál sokkal több baromfit neveljenek. Hogy mit jelentene ez különösen a városok élelmézése szempontjából, azt hiszem, nem kell bővebben fejtegetni.

Mégis csak úgy próbaképen álljon itt egy kis számítás. Egy nyolcezer holdas község határán átlag van legalább 100 tanya. Ha most egy tanya csak 50 darabbal (3-4 kottló költésével) nevelnek többet, az egy községben 5000 drb. többletet jelent, ami alig kerül a fáradságon kívül valamibe. Száz községnél ez már 500 ezer drb. baromfit jelent. S ha ezek súlyát darabonként csak egy kilóra taksáljuk, akkor is 500 ezer kiló hussal produkálunk többet jóformán olyan sze-

méből, melynek egyébként igazán semmi hasznát nem lehetne venni. Minek folytassuk tovább? E számok ékebben szólnak mindennél.

Szász Ferenc, főgim. tanár.

HIREK.

Sorozás után.

Beváltak mind. — S én bús szánakozva szóltam: »Viszik mind... s itthon nem marad senki, senki... Megadón felett jó öreg cselédem: »Ha baj van, mindnyájunknak el kell menni.«

— De, pusztulunk! — jajongtam — mind sorra veszünk!

Mennyi az özvegy! Az elhagyott árva! —

Bölcs nyugalommal felett öreg cselédem:

»Igy volt ez megírva a planétákba.«

S én sóhajtvá néztem el a nagy messzeségbe: ... De jó is annak, kiben erős a hit! —

S szemét égre vetvén, szólt öreg cselédem:

»Ő majd megnöveszti a mezők füveit.«

M. RADICH JOLÁN.

Emlékezés Latinovits Pálra. A Bácsmezei Gazdasági Egylet legutóbbi igazgatósági ülésén Törley Gyula elnök meleg érzéstől áthatott, kegyeletes szavakkal emlékezett meg *Latinovits Pálnak* a gazdasági érdekek előmozdítása körül szerzett érdemeiről.

A főispán Budapestben. Dr. *Purgly Sándor* főispán e hó 13-án, hétfőn titkára, *Kleiner Lajos* árvaszéki elnökhelyettes kíséretében több napi tartózkodásra Budapestre érkezett. Itt tartózkodása alatt a legközelebbi vármegyey közgyűlésen elintézésre kerülő több fontos ügyben tárgyalt az erre illetékes ténnyzőkkel. Több sürgős természetű szabadkai városi ügyben is eljár.

Hortky István legújabb kiténtetése. A király nagybányai *Horthy István* 13. huszárezredbeli ezredesét, egy lovasdandár parancsnokát, lapunk néhai vezérének sógorát az ellenség előtti *vitéz és eredményes* magatartása elismerésül a *hadikéltményvel* díszített *Lipóttrend* lovagkeresztjével tüntette ki. A vitéz kaionának és közismert kiténtő urlovasnak a háboru alatt ez már a negyedik kiténtetése.

Egy hős kiténtetése. Tóth Kálmán 30. honvéd gyalogezredbeli zászlóst, garai lakost vitéz magatartásáért Ó felsége az első osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntette ki. Földünknek ez már a harmadik vitézségi érme.

— **Házasságok** *Tárnoki Miklós*, az aradi villanyos rt. műszaki igazgatója eljegyezte *Lányi Arankát*, dr. *Lányi Izsó* ottani közismert orvos (azelőtt hercegcsánói községi orvos) leányát.

Dr. *Guttmann Simon* e hó 14-én tartotta esküvőjét *Baján Rosenfeld Flórával*, *Rosenfeld Henrik* hittanár leányával.

Jegyespárok figyelmébe ajánljuk *Hoffmann Mihály* özvegye 40 év óta fennálló butorgyárát, Szabadkán.

A bajai járásbíróshoz telekkönyvvezetővé nevezte ki az igazságügyminiszter *Perényi István* irrodalíst.

Áthelyezett járásbíróshági tisztviselők. Az igazságügyminiszter *Miládinov Dusan* *ujvidéki* és *Mihályffy István* szegedi járásbíróshági tisztviselőket kölcsönösen áthelyezte.

Egy postalíst kiténtetése. *Marschal Emil* zombori posta- és távirólistet a király az arany érdemkereszttel a vitézségi érem szalagján tüntette ki.

A vasúti közlekedés a máv. vonalain 2 hét óta ismét megváltozott. Az utazóközönségnek az állomásfőnökök adnak idevonatkozó fölvilágosítást.

A szabadkai ügyvédi kamara. *Fontányi József* dr. ügyvéd Szabadka székhely az ügyvédek lajstromába iktatta, *Munka Sándor* dr. kulai és a hős halát halt *Licht József* dr. szabadkai ügyvédek elhalálozásuk folytán a lajstromból törölte, *Tar Béla* dr. bezdáni ügyvéd a lakóhelyét Brezdánból Zomborba helyezte át, *Munka Sándor* irrodája részére gondnokul *Hajnal Mihály* dr. kulai ügyvéd és *Licht József* dr. irrodája részére gondnokul *Bíró Andor* dr. szabadkai ügyvéd rendellett.

Március 15. Baján. A bajai Szabadkai Szövetség nagyszabásu műsor keretében ülte meg március 15-ikét. Az ünnepi beszédet *Bány Boldizsár* főgim. tanár tartotta.

Uj pápai prelátus. A pápa dr. *Valihora Ágoston* örkanonokot, volt bacszentiváni plébánost prelátussá nevezte ki.

Halálozások Dr. *Milkó Ignác* ny. óbecsei járásorvos a napokban Budapestén 76 éves korában meghalt. A rákoskereszturi izr. temetőben helyezték örök nyugalomra, nagy részvét mellett. Az elhunyt évtizedeken át egyik agilis vezetője volt az óbecsei közéletnek.

Ózv. Haip Györgyné e hó 9-én Cservenkán 53 éves korában meghalt. A lakosság minden rétegének közrészvételével temették el, nagy gyászpompával.

Bachrach Samu ujvidéki terménykereskedő 78 éves korában meghalt.

Szudárevits József ny. adólist Szabadkán meghalt.

Csádesz Rezső zombori gimn. tanuló 16 éves korában meghalt.

Nagy József szabadkai kárpitos a napokban meghalt.

Eckfeld Adolf ujvidéki ékszerész Budapestén meghalt.

Schmolka Mór ujvidéki magántisztviselő meghalt.

A titeli mezőgazdasági bizottság elnökévé — mint nekünk írják — *Schneider Péter*, tagokká *Probin Miklóst*, *Buzárov Györgyöt* és *Krámer Fülöpöt* választották meg.

Kiténtetett aljegyző. *Bozonyi T. Gyula* okl. jegyző, közigazgatásunk talentumos tisztviselője, bácsi aljegyző, a m. kir. szabadkai 6. honvéd gy. ezred hadnagya, századparancsnok aki az első hevesebb szerb harcokat küzdötte végig, utolsó ütközetében kapott súlyosabb sérüléseiből hosszas betegség után részben felépülve a legmagasabb jóváhagyás után elismerőleg nyugállományba helyeztetett. Az ellenség előtt tanusított szívós és önfeláldozó magatartása következtében szerzett súlyosabb sérülései honorariumaképp a rendes nyugdíjon kívül az élethossziglani sebesülési pótdíjban részesítették és egyidejűleg a király őt főhadnaggyá léptette elő.

Radó Béla szintársulata *Titelen* gyenge pártolás mellett tartja előadásait, pedig nagy erőfeszítéssel igyekszik a közönség igényeit kielégíteni.

A szabadkai Tisztviselők Otthona e hó 12-én tartotta ezidei közgyűlését, melyen az új tisztikart ekként alakították meg: Elnök *Oláh Ferenc* kir. ítélő táblabíró, alelnökök *Vojnits Dezső* prépost plébános, *Szalay Mátyas* főkapitány, *Jakobcsics Imre* a Hitelbank főnöke. Igazgató dr. *Weisz Aladár* kir. trvsz. bíró. Titkár *Ujvári Imre* pt. listiszt. *Háznagy Kis István* törv. tisztviselő, *Jakabcsics Ernő* törv. irodalíst. *Úyész Dr. Leszich János* ügyvéd. Ellenőrök *Buzás Fülöp* bír. végrehajtó, *Lakos István* törv. jegyző, *Réti Izsó* városi hivatalnok. Jegyzők dr. *Budincevits János* vár. jegyző, dr. *Tokaji Gyula* törv. jegyző, *Kichler István* pt. listiszt. Könyvtárosok *Paloális Gerő* kir. adófelügyelő, *Laudancsek Tamás* vár. hiv. Felügyelő bizottság *Benkő László* pt. felügyelő, *Völgyi Péter* vár. számvéző, *Domány Ödön* kir. törv. bíró. Felügyelőbizottsági pótlagok *Kiss Miklós* törv. tisztviselő, *Mamuzsits János* bankigazgató. Az új elnök szép beszéddel foglalta el állását.

Mágnás Miska február tizenkettedikén ünnepi külsőségek között lezajlott az idei szezon első nagy operett-szenzációja: a Király Színház bemutatta *Szirmai Albert* új operettjét, a *Mágnás Miskát*. *Szirmai* új bübajos zenéje, a *Mágnás Miska* egyszerre meglepte a nagyközönséget szépségével. Ez a muzsika az inventió és tudás szerencsés egymásratalálása. *Szirmai Albert* azokat is meglepte, akik már régen és nagyon sokat vártak tőle. Olcsó, triviális eszközök nélkül is megtalálta a zenei megszólalás módját, sőt az operettben nélkülözhetetlen utat a népszerűséghez. Egy sereg bravuros ének és táncszámmal tüzdelti tele a zenekönyvet, mely finom izléssel és könnyed izmossággal megépített finálékban kulminál. Nagy sikere, mellyel a közönséget is megnyerte, csak zajos és külsőségekben is megnyilvánuló igazolása annak az elismerésnek, mely *Szirmai Albert* tehetsége iránt eddig benső tisztelői körében megnyilvánult. «Hoppsza Sári!» és «Cintányéros nóta» a címe a *Mágnás Miska* legzajosabb sikerű két számának. Az operett két gyönyörű keringője «A nő szívét ki ismeri?» és «Ugy szeretnék boldog lenni» örök kedves nyomatot hagy a hallgatónál. Nagy sikere van még az «Oh suhogó selyemszárnyak» című dalnak is. A végtelen bübajos operett teljes zenéje két füzetben jelent meg. Egy-egy füzet ára 3 korona. Kapható a kiadónál: Rózsavölggyi és Társa cs. és kir. udvari zenemű és könyvkereskedőnél, Budapest IV. Szervita tér 5.

Uj segédjegyzői állás Óbecsén. Óbecse képviselőtestülete — mint levelezőnk írja — második segédjegyzői állást rendszeresített 1600 korona fizetéssel és 500 kor. lakbérrel.

A háboru pénzügyi hatásáról az Első Ó-Ujsziváci Takarékos és Segélyszövetkezet ezidei jelentésében eme érdekes véleményt adja: A 19 havi világháboru a vidéki pénzügyi életre hátrányos befolyású volt, mert a hazavédelemre behívott hadkötelesek távolléte miatt a közgazdasági téren nagy erők hiányzanak, miáltal a vállalkozási tevékenység, az ipar, a kereskedelem és gazdaságban az üzleti tevékenység legszűkebb körre szorítva és ennek folytán a vidéki pénzügyi élet újabb kihelyezéseket nem eszközölhet. Az utóbbi évek kedvező termései és a háboru folytán szokatlan magas természetnyek árai következtében a takarékosbetét állományunk fokozatos emelkedésében találjuk azt, hogy az 1915. évben kibocsájtott II-ik és III-ik hadikölcsön jegyzése céljából betevő feleinknek betétösszegeket tetszésük szerint egészben is folyósítottuk, miáltal 400000 korona névértékű hadikölcsön-kötvény jegyzését eszközöltük. Az I., II. és III. hadikölcsönből az intézet részére 150000 korona névértékű kötvényeket jegyeztünk, melyből M. E. 269/1916. számú miniszteri rendelet szerint 3 százalékot az értékpapírtartalékba helyeztünk. Ha a jelenleg végbemenő nagyfontosságú történelmi háboru nagy kárai és veszteségei fájdalommal is töltöttek el bennünket, bízva egy jobb jövőben, hogy ezeket a most fejlődő fiatal nemzedék a haza iránti szeretettel áthatva, iparkodni fog kipótolni és csendes munkájával az ország közgazdaságát fokozottabb mértékben elősegíteni és a rendes állapotba visszahelyezni.

Leégett vasúti raktár. A szabadka—szegedi vonalon levő Röske állomás gabonaraklára és színe e hó 12-én teljesen porrá égett. A raktár egy mozdony szikrájától gyulladt ki. A kár — mint levelezőnk írja — meghaladja a 15000 koronát.

Bácskai takaréktüzhely a fronton. Szentgyörgyi Péter kőműves, ki most a háboruban küzd hazájáért, olyan takaréktüzhelyet készített, melyet könnyű szerrel a fronton is lehet használni. Találmányának már hasznát is vesztette katonaság.

A Kulai Hitelbank Rt. a részvényesek élénk érdeklődése mellett tartotta meg rendes közgyűlést, amely — mint levelezőnk írja — egyhangulag fogadta el az évi zárszámadásokat, megadta a fölmentvényt az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak, elfogadta az igazgatóságnak a tiszta nyereségy felosztására vonatkozó javaslatát, amely szerint a részvényesek 4% osztalékban részesülnek. Az igazgatóságba újabb 3 évi időtartamra Kugler Béla, Novákov Izidor, Sovlyánszki Izidor, a felügyelő-bizottságba pedig Cséber János és Nagy István választották meg. A bemutatóra szóló részvényeket névre szóló részvényekkel fogják kicserélni.

Öngyilkos önkéntes. Hajdu Gyula 86. gy. e. egyenes önkéntes Szabadkán agyonlőtte magát. Többféle okot említenek.

Új vasúti terv. A keresk. miniszter 1 évi tartamra eme előmunkálati engedélyt adta ki: Jagodics János pusztastefánfalvi udvari lakosnak a versec—kubini helyi érdekű vasút Kevevára állomásától a pancsova—petrovoszellői helyi érdekű vasút Pancsova—Temespart állomásáig és folytatódva a Tisza-folyó áthidalásával a Bacsodrog vármegye helyi érdekű vasút Titel állomásáig vezetendő szabványos nyomtávú gőzüzemű helyi érdekű vasútvonalra.

A kulai gazdasági bizottság megalakulása. A földmívelésügyi miniszter rendelete értelmében megalakult gazdasági bizottság elnöke lett — mint levelezőnk írja — Léh Mátyás r. k. plebános, helyettes elnöke Fábás István községi bíró. A község határa négy kerületre osztott fel, melyek ellenőrzésével a bizottságnak 3—3 tagja bízott meg.

Egészségügyi intézkedések Zentán. Zenta város tanácsa az ijesztően terjedő gyermekhalandóság csökkenése érdekében eme határozatot hozta: Felhívja dr. Gliksthal Adolf, dr. Lendvai Mór, dr. Vajda Lajos és dr. Méri Sándor orvosokat, hogy a gyermekek gondozására és táplálására vonatkozólag népies oktató füzetet szerkesszenek, mely kinyomatva a község közti szétosztható legyen. Szeged, Szabadka, Debrecen, Hódmezővásárhely és Kecskeméti városok tanácsai felkértek, hogy amennyiben ily füzetet közrebocsájtottak, abból 2—2 példányt küldjenek meg a városnak. Ezek az orvos uraknak a mérnöki hivatalban rendelkezésre fognak állani. Felkértek a város összes orvosai, lelkészei, tanítói, ovónői és szüéznői, hogy a hivatásuk körében a gyermekek s különösen a csecsemők védelme érdekében minden lehető elkövetni, oktatni, inteni sziveskedjenek.

A baja—apatini hajóáratok e hó 5-én megindultak. Apatinból indulnak a hajók reggel fél 4 órakor, Bajáról lefelé pedig d. u. 1 óra 10 perckor.

Öngyilkos asszony. Sós Mihályné Topolyán gyógyíthatatlan baja miatt felakasztotta magát.

Elítélt szalmaszállító család. László (Lőw) Zsigmond szabadkai származású ügynök a múlt év február 8-án azzal állított be a Trotzer Alajos cég vezetőjéhez, Kollmann Ignáchoz, hogy ő Szabadkán 50 waggon, 5000 mm. préselt szalmát vett Perlits Alajos földbirtokostól, akinek 1500 korona előleget is adott egy szalmaprésre. László az 5000 mm. préselt szalmát tovább adta a Trotzer Alajos cégnek, s ettől 1500 korona előleget is kapott. A cég aztán felszólította Perlitst, hogy a szalmát ne Lászlónak, hanem neki szállítsa, mert ő a szalmát Lászlótól megvette. Perlits erre tudatta a céggel, hogy Lászlóval csakugyan megállapodott 5000 mm. préselt szalma tekintetében, de mivel László sem előleget nem adott a szalmára, sőt még a szállításhoz szükséges szalmapréselő gépet sem küldte el neki, ő a Lászlóval kötött megállapodást semmisnek tekinti. A Trotzer cég, amely szalma szállításra vonatkozólag a hadsereggel összeköttetésben állott, erre büntető feljelentést tett László (Lőw) Zsigmond ellen csalás miatt. Kedden tárgyalta ezt az ügyet a budapesti törvényszék dr. Csáder táblabíró elnökelete alatt és a vádlottat hét havi börtönrre és 200 korona pénzbüntetésre ítélte.

Minta-gőzfürdők és pékműhelyek Zomborban. Dr. Danninger Adám zomborvárosi főorvos, akinek figyelme minden közegészségügyi mozzanatra kiterjed, a városi közig. bizottsághoz benyújtott jelentésében eme megdöbbentő szavakkal jellemzi az egyik gőzfürdő és némely pékműhelyt: «Az összes pékműhelyeket és a két gőzfürdőt a rendőrfőkapitánnyal együtt vizsgáltam meg, amely alkalommal több pékműhelyben piszkot találtunk, amiért is azok tulajdonosai ellen a kihágási eljárás meglelt indítva, egy pékműhelynek pedig a bezárását hoztam javaslatba, mert rendkívül tisztátlan volt. A két gőzfürdő közül az egyik megfelelt az egészségügyi kívánatoknak, de a másikra vonatkozólag, mert nagyon piszkos volt, a falakról mindent leestek a vakolat, a fürdő összes vasrészei rozsdásak, a kazánok a rozsdától át vannak marva és állandóan folynak, tulajdonképp csak ócskavas számba jöhetnek ezek mind és azért ennek a fürdőnek szintén a bezárását javasoltam mindaddig az ideig, míg teljesen rendbe nem lesz hozva.» (Kár, hogy a főorvos a magáról megfeledkezett furdótulajdonost meg nem nevezte, hogy a fürdőző közönség tájékozatlan része tisztában legyen, melyik fürdőt kell kerülnie.)

NYILT-TÉR.

Kérelem.

»Néhai dr. Havas Dezső szabadkai volt ker. tiszti orvos örökösei megkérlik azokat a tisztelt családokat, kiknél a megboldogult mint éves orvos foglalkoztatva volt, valamint azon egyeseket, kiket gyógyított, hogy az 1915. évre és netán még korábbi időből járó orvosi honoráriumot, illetve gyógykezeltetésért járó díjakat 1916. év április hó 30-áig a »Délvidék Közgazdasági Bankról« Szabadkán néhai dr. Havas Dezső örökösei javára lefizetni sziveskedjenek.» 1—3

Válasz Sátoriné Eteika tanító-nőnek — Szabadka.

Kiadandó új latin nyelvemmel nem szándékom sem Önt, sem más esperántistát »Esperantó-szerelmi lázából« kigyógyítani. Hogy azonban az új latin az idő sorsára fog e jutni, azt majd az arra hivatott tényezők fogják elbírálni. Tejes tisztelettel — Koleszár Andor káplán, Óbecse (Alsóváros.)

KÖZGAZDASÁG.

Hadifoglyok a szőlősgazdák szolgálatában. A honvédelmi miniszter a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének felterjesztésére értesítette az egyesületet, hogy a hadifoglyok kivételes esetekben tízes alcsoporthál kisebb számban is adatnak ki. Ennek főleg a kisebb szőlőbirtokosokra nézve van nagy jelentősége, mert nagyobb számú hadifoglyot ezek sem elhelyezni, sem élelmezni nem képesek. Ugyancsak figyelembe fogja venni a hadi felügyeleti bizott-

ság a szőlőbirtokosság ebbeli kérelmét, hogy olyan törvényhatóságok területére, ahol a szőlőtermelés nagyobb jelentőségű, lehetőleg oly foglyok is adassanak ki, akik a szőlőmiveléshez értenek.

A bajai közraktárakban jelenleg 180 mm. zab van elhelyezve. Hosszu idő után az első raktározás.

Lépfene. Zsabya és Csurog községekben ezidőszerint lépfenejárvány van.

A kártékony rovarok pusztítása iránt a földmívelési miniszter az alispánhoz rendeletet intézett, melyben többi közt ekként intézkedik:

1. Az 1894. évi XII. t. c. 50 §-ában előírt hernyóirtás az 5000/911. sz. F. M. körrendelet értelmében hajtandó végre.

Különösen figyelmeztetni kell a községi (városi) előjáróságokat, hogy az idézett t. c. 50. §-a kifejezetten elrendeli, hogy a hernyóirtást minden birtokos köteles a fák rügyeinek fakadása előtt elvégezni és a törvénynek a március hó végére vonatkozó további rendelkezése csak mint végső határidő jöhet figyelembe, abban az esetben t. i., ha a fák rügyezése zordabb idő miatt addig meg nem kezdődött.

2. A cserebogár irtására is nagy szükség van, mert cserebogár lárvája, a földben élő pajor, a növényzet gyökerén élősködve ugyancsak nagy károkat okoz. Az irtási eljárás módjait tekintetében utalok a már idézett 1911. évi 5000. sz. F. M. körrendelet ide vonatkozó határozmányaira.

3. A marokkói sáska ellen való védekezés szempontjából figyelmeztetni kell a felügyeletre hivatott hatóságok közegeket az 5555/914. sz. körrendelet 3. pontjában felsorolt köteleességeikre.

4. vértetű az 1899. évi 9679 sz. F. M. körrendelet értelmében kötelezőleg tartandó; a szakértői utmutatás iránt részletesen ugyanez a körrendelet intézkedik.

5. A darazsakat az 1905. évi 11974. sz. F. M. körrendelet értelmében.

6. a cukor- és takarmánnyal pusztító lisztes répabarkót és a nagy hamvas vincellérbogarat az 1908. évi 33900. sz. F. M. körrendelet értelmében tartozik minden birtokos iratni.

7. A mezei pockok (egerek) az utóbbi időben egyes vidékeken ismét nagyobb mennyiségben özönlöttek el a mezőgazdaságilag művelt területeket. Ezeknek fenyegető nagy mértékben való elszaporodása esetén az 1894. évi XII. t. c. 54. §-a értelmében a törvényhatóság első tisztviselőjének kötelessége a szükséges intézkedéseket azonnal foganatosítani és egyúttal hozzám a további rendelkezések végett sürgősen jelentést tenni.

Egyébként a pockok ellen okosan és sikeresen csak tavasszal védekezhetünk, amikor még nincsenek annyira elszaporodva és az irtás kevesebb költséggel és munkával végezhető.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. D. Gy., Zombor. Mult csütörtökön küldtük el a megjelölt címre.

Özv. K. J-né, Palánka. Intézkedtünk. A. L., Bpest, Nagy János-utca 15. Ugyilászik, tévedésből hozta vissza a posta.

Sch. I., Zombor. E hó 14-én küldték le Zomborba. A főispán javaslata lesz a döntő.

P. H., Ujverbász. Most hogy a jogalap megvan reá, s mivel a keresk. és iparkamara véleményezésére a keresk. miniszterium is kedvezően tette át, minden jel arra vall, hogy fölmentik. Aggály esetén a főispán véleményét is kikérik.

S. D., Jánoshalma. Ha e hó 31-ig el nem intézik, akkor az illetőnek be kell vonulnia.

W. M., Baja. Köszönjük. De már más irányban intézkedtünk.

L. T., Zsabya. A kereskedelmi miniszteriumban működő vegyes bizottság dönt ebben az ügyben. A jövő héten kerül tárgyalásra.

Szeged. A hosszú névsor lapunk zártakor érkezett meg. Az ajánlott borított nyitva volt. Levél nem volt hozzá mellékelve.

Bács. A fenti üzenetre felhívjuk figyelmét. A szives intézkedést köszönjük.

N. P. S., Jánoshalma. Valamennyinek elküldtük. E. L., Mohács. Néhány nap múlva válaszolunk.

Bácsborsód. Rövidesen válaszolunk.

T. J., Kula. Intézkedtünk.

M. H., Kishegyes. A főispáni hivatal átteszi a főszolgabíróhoz.

N. B., Bácsalmás. Az illető forduljon ezrede parancsnokához s adja elő személyesen. A kérvényezés fölösleges. A birtokmennyiség adatait híven, a tényeknek megfelelően kell bemondani.

A. I., Zombor. Már megtörtént.

St. B., Ujvidék. Képviselőjük e hó 14-én utazott haza; forduljon hozzá.

L. V., Temerin. D. B. orsz. képviselő most Budapesten. Hogy meddig marad itt, nem tudjuk. A neki szóló levelet intézze Óbecsére.

A kiadásért felelős: **Pető Lajos.**

SAJT Gádor községben készült jóízű **groyer** és **félementali** sajt kapható **Márián Györgynél, Gádor** (Bácsmegeye.) 10-4

Olcsó pénzt 5.75-6% kamattal gyorsan közvetíti Ifj. **Thalheimer Lajos** bankbizományos, a torzsaí Takarékpénztár titkára **Torzsaán**.

Diana sósborszesz

legjobban bevált háziszer.

Kis üveg 60 fillér, közép üveg 1 K 50 fillér, nagy üveg 3 korona.

Főelárusítóhely **DIANA KERESKEDELMI R. T.** eladási osztálya **BUDAPEST**, Nádor utca 6.

Szabadkai főraktár

KLEIM GÉZA

fűszer, festék és délygyümölcs kereskedése

SZLÁVY OSZKÁR

vas-, szárszám és kony-
haberendezési üzlete

ZOMBOR,

Kossuth Lajos (Fő-) utca 7.

(a takarékpénztár mellett)

Telefon: 15.

Állandó raktárt tart és versenyképes árak mellett szállít:

hengerelt rud és idomvasat, durva és finom lemezt, horganyozott vaslemezt, sodronyszegető vasru-
zalt, fehér bádógot, kereskedelmi öntvényit,

épület- és butorvasalásokat,
mindennemű csavarokat,
szekér- és hintóten-
gelyt, lópatkót, patkó-
sarkot, valamint az összes
vas- és vasárucikket

Nagy raktár:

tűzhely, kályhák kony-
haberendezés és szer-
számokban.

Állandó raktár:

kovács-, porosz- és koks-
szénben.

„Kordován”-

bőrlemez (leőlemez), szagtalan viharálló
tűzbiztos fedéllemez.

„Valisan”

amerikai portmentesítő olaj egyedüli eláru-
sítója Zombor és környéke részére.

RÓZSAPAPRIKÁT nemeset 5 K,
rózsapaprikát szegedit II. 4 K., gulyásaprikát 3
K 50 fillérért kilóját utánvétellel szállít —
BÓJA ISTVÁN SZEGED. 2-10

Az egész vármegye tudja már, hogy

Soós Károly artézi fürdője Óbecsén

az egészségesnek és a betegnek egyaránt
kincset ér.

Udit, frissit, erősít! Az elpetyhült test-
ben az elsőfürdés után friss vér kering.

**Gőz- és kádifürdők. Tiszta,
csinos, új berendezés.**

Kedvezményes jegyek! ——— A legjobb időbeosztás!

Raab Károly hangszerkészítő ZOMBOR

Telefon szám 237.

Ajánlja nagy

zongorarakatárát.

Vétel készpénzfizetés
és a legkedvezőbb rész-
letfizetés mellett is.

Förster zongorák egyedüli raktára.

A Zombori Iparosok Butorárucsarnoka,

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

———— Rákóczi- (bajai-) ut, saját ház. ———

Állandó butorkiállítás,

meglepetésszerű olcsó, a legmagasabb
:: igényeknek megfelelő ::

LAKÁS BERENDEZÉSEK,

uri szobák, szalonok, ebédlők és háló-
szobák, valamint angol börgarnitúrák

nagy raktára.

Ugyanott egyéb ipari készítmények
állandó raktára és eladási helye.

Elfogad a legmodernebb kárpitos
:: munkákat és díszítéseket. ::

Pontos kiszolgálás!

Részletfizetésre is!

A Zombori Iparosok Butorárucsarnoka,

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

———— Rákóczi- (bajai-) ut, saját ház. ———

26-21

Sajkásgyörgye község előljáróságától.

603/1916 szám.

Bérbeadási hirdetmény.

Sajkásgyörgye község előljárósága
ezennel közhírré teszi, hogy Sajkásgyörgye község
tulajdonát képező, s IV. öblőzeiben fekvő 219
hold 96 □ ölnyi területen gyakorlandó **halá-
szati jogot** 1916. március 27-én a hely-
színen megtartandó nyilvános árverésen bére-
fogja adni.

Bérlet ideje 3 év, kikiáltási ár 100 korona.

Bérbeadási feltételek a jegyzői irodában
hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Sajkásgyörgyén, 1916. március 12-én.

Mosovits Livius

2-1

jegyző.

Kut-furási vállalat.

Czeisel József vállalkozó.

Szivattyu, gépgyár, öntöde
és autógén hegesztő telep

ZOMBOR,

Széchenyi körut 7. szám.

Augusztus elsejétől kezdve Militicsi-utca 32 sz.

Elvállalok vízvezeték, víztelepek,
gőzfűtés és fürdőszobák berendezését.

Ugyszintén vállalok minden néven ne-
vezendő vas munkát, ugymint: vas-szerke-
zetek, különféle vas-rácsokat, gazdasági és
ipari gépek javítását, valamint autók és
motorok javítását is.

Kutfurásokat, műkutak furását jótállás
mellett végzek.

Meghívásra utiköltség megtérítése mellett
bárhol készséggel megjelenek.

Helyszínén szemlét tartok és rész-
letes felvilágosítással szolgállok.

MEGHIVÓ.

**A Manojlovits és társai
Gazdasági Bank r.-t.
— Szenttamáson —**

1916. évi március hó 26-án d. e. 10 óra-
kor az intézet helyiségében tartandó

**IX. évi
rendes közgyűlése**

melyre a t. c. részvényesek tisztelettel meg-
hívattak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Jegyzőkönyv hitelesítésre 2 részvényes kijelölése.
2. A zárszámadás előterjesztése és a tiszta nyereség hováfordításának valamint a felügyelő bizottságnak felmentvény megadása.
5. Igazgatóság megválasztása.
6. Felügyelő-bizottság megválasztása.
7. Az alapszabályaink 52-iki §-ának módosítása.
8. Esetleges indítványok tárgyalása.

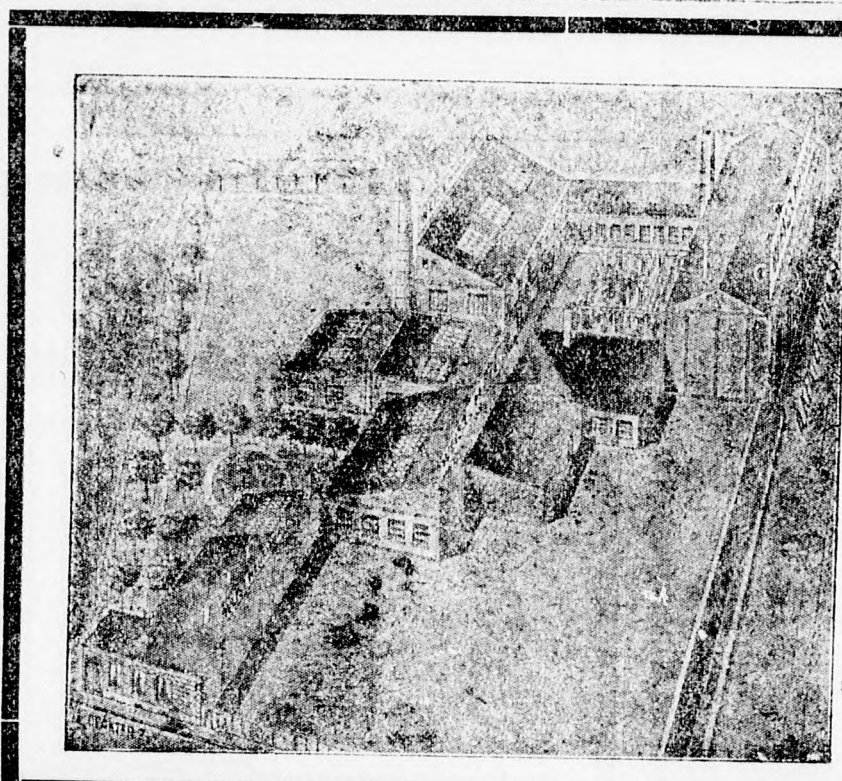
Az igazgatóság.

**Hoffman Mihály Özvegye
= lakásberendezési vállalata =
SZABADKÁN.**

Olcso áron készít egyszerű és gazdag, de mindig izléses és művészi kivitelű **butorokat.**

TELEFON 400.

ALAPITTATOTT 1876

WEISZ HERMINA

ezelőit SZÉVIN KÁROLY
Alapítva 1830. — Telefon 124.
ruhafestő- és vegytisztító-gyára

UJVIDÉK,
II., KENYÉR UTCA 51. SZ.

Fest és vegyileg tisztít férfi-, női- és gyermekruhákat, egyenruhát, csipkét, himzést, sztór, függönyöket, napernyőket, keztyűket, stb.

Legolcsóbb árak. Elismert jó munka.

Postán érkező megbízások lelkiismeretes elintézésére kiváló gondot fordítok.

**Délvidéki Közgazdasági Bank R. T.,
Szabadka.**

Vagyon.

Az 1915. évi huszonegyedik üzletév mérlege.

Teher.

	K	f	K	f		K	f	K	f	
Pénzkészlet				390863	01	Részvénytőke	3000000			
Váltók:						Tartaléktőke	1000000			
Személyi hitelűek	4884752	26				Értékpapír árfolyam ingadozási alap	240000		4240000	
Jelzálogilag biztosítottak	4872139		9756891	26		Nyugdíjalap			188415	61
Kötvénykölcsönök:						Betétek			12508101	49
Jelzálogkölcsönök	16648415	56				Hitelezők			2985859	
Községi kölcsönök	3345679	68				Hitelezők rövid felmondással			1030000	
Kezességi kölcsönök	12812		20006907	24		Engedményezett kölcsönök:				
Adósok:						jelzálog kölcsönök	15398624	80		
Jelzálogfedezettel	1668389	42				Községi kölcsönök	3345679	68	18744304	48
Egyéb fedezettel	1459511	07				Fel nem vett osztalék			1833	
Pénzintézeteknél	1336958	82	4464859	30		1916. évre beszédett váltó és jelzálogkölcsön kamata			315466	81
Előleg értékpapírokra és árukra				693503	64	Nyereség:				
Lebonyolítás alatt álló jelzálogkölcsönök				87028	10	Áthozat 1914. évről	32174	05		
Értékpapírok és függő kamatai				3023164	93	Folyó évi nyereség	351948	75	384122	80
Parcellázási műveletek				701401	84					
Intézeti székház				615000						
Felszerelés				30000						
Előre fizetett váltó és engedményezett kötvény kölcsön kamatok				628483	87					
				40398103	19					
										40398103 19

Veszteség.

Üzleteredmény számla.

Nyereség.

	K	f	K	f		K	f	K	f	
Kamatok: betétek, visszleszámitolt váltók, engedményezett jelzálogkölcsönök után			1574450	08	Nyereség áthozat 1914. évről			32174	05	
Adók:			102130	46	Kamatok: leszámított váltók, jelzálog kölcsönök, községi kölcsönök, folyószámlák, előleg és egyéb kölcsönök után			1962777	03	
Költségek: tisztítási fizetés, lakbér, nyomtatványok, jótékonycélu adományok és egyéb költségek			162645	76	Értékpapírok kamatai			104846	02	
Leírások: értékpapír veszteség, felszerelés és kites követelések számlán			33200	40	Ingtalan jövedelem			63278	71	
Tiszta nyereség			384122	80	Jutalékok, biztosítási és egyéb üzleti eredmény			93473	69	
				2256549	50					2256549 50